

Zondag 18 mei 2025

Thema: ***'wat is je houvast als iemand er niet meer is...?'***

Overdenking

In de kerk proberen we de periode tussen de feesten van Pasen aan de ene kant en Hemelvaart en Pinksteren aan de andere kant te overbruggen met verhalen uit het leven van Jezus.

Wij weten al waarheen het leidt...

Het is heel moeilijk om je te proberen in te leven, wat die periode voor de discipelen betekend heeft.

Er zullen veel vraagtekens zijn en twijfels, omdat Jezus niet meer in hun midden is.

Er zullen verhalen verteld en gedeeld zijn om elkaar wat moed in te spreken.

Maar, waar hebben ze nu echt houvast aan? Kunnen verhalen die betekenis hebben?

Zij weten dan nog niet van Hemelvaart en Pinksteren...

Ja, en dan komt vanzelf ook de vraag naar vandaag toe en misschien wel heel dichtbij: ***'wat is ons houvast als iemand er niet meer is?'***

Wat kan het geloof daarin betekenen: ***'is het geloof meer dan verhalen vertellen of een zoethoudertje in de vorm van een leven na de dood?'***

Ik vind het moeilijk om hierover in zekerheden te spreken, alsof het antwoord daarop gemakkelijk te geven is. En toch vind ik het de moeite waard om te proberen wat dichterbij de vragen en twijfels te komen op zoek naar een begaanbare weg, met perspectief...

Daarbij probeer ik via de eigen ervaringen dichterbij de situatie van de discipelen te komen om vervolgens te zoeken naar wat zij in handen hebben.

Daarbij moeten we het doen met de verhalen uit de evangeliën, die achteraf geschreven zijn, dus vanuit de ervaring van Hemelvaart en Pinksteren. Oftewel vanuit de ervaring van bevestiging van hun hoop en verwachting. Oftewel bevestiging van de weg die ze gegaan zijn na de dood van Jezus en met de verhalen over de opstanding, inclusief vragen en twijfels daarover. Dat licht valt al over de verhalen uit het verleden.

Maar, het gaat dus over de situatie, dat ze bepaald worden bij het gegeven dat Jezus niet meer in hun midden is. Dat is het concrete zichtbare feit.

En die situatie is ook voor ons herkenbaar.

Als iemand er niet meer is...

Dat kan na een lang leven zijn, dat beschouwd kan worden als voltooid. Met verdriet maar ook met dankbaarheid, afhankelijk van de verwachtingen, die je daarover hebt en van wat iemand voor je betekend heeft.

Als je dat van dichtbij verkend, zie je het onderscheid tussen de feiten van het leven en de betekenis ervan voor degene die achter blijft. Je zou het twee verhalen kunnen noemen: het 'aarde-verhaal met de feiten in tijd en plaats' en het 'levensverhaal, in betekenis'. Dat eerste verhaal kent een punt aan het eind: dat loopt niet verder, dat houdt op.

Het gedeelte dat we gelezen hebben uit Prediker maakt ook heel duidelijk, dat dit het feiten- verhaal is dat geldt voor alle mensen, zonder enig onderscheid: *'stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren'*.

Het tweede verhaal, wat iemand voor je heeft betekend, heeft een komma aan het eind en blijft in beweging, afhankelijk van de impact die dat leven op de achterblijvers heeft gehad of nog steeds heeft.

Iets anders is het wanneer een leven, soms heel ruw, plotseling afgebroken wordt, door ongeluk of onverwachte ernstige ziekte bijvoorbeeld. Dan worden verwachtingen en vanzelfsprekendheden helemaal onderste boven gehaald. Een ramp voor de achterblijvers.

Dan is er nog geen sprake van stil kunnen staan bij het betekenisverhaal. Dan zal er eerst een heel proces plaatsvinden rond de feiten, met alle mogelijke vragen, die te maken hebben met de veranderde situatie in tijd en plaats en omstandigheden.

Alle verwachtingen moeten worden bijgesteld op basis van wat er niet meer is.

Ja, en dat is natuurlijk voor iedereen anders en hangt ervan af, wat je relatie is tot degene die er niet meer is.

Het kan variëren tussen:

'ik heb hem niet zo gekend, maar ik vind het wel erg'

'wie zal het glas wijn inschenken op de verjaardagen'

('who will sing a song for me')

'hoe moet het nu verder met het gezin zonder hem'

‘mijn hele toekomst is zwart geworden’

‘mijn kind, mijn partner, mijn leven...’

Allemaal vragen, die te maken hebben met de impact van het feitenverhaal voor de achterblijvers.

Kijkend naar de situatie van de discipelen vinden we een paar aanwijzingen in de evangeliën.

Ze worden allemaal bepaald bij het lege graf, dus bij de feiten van de dood: wat zoeken jullie de levende bij de doden. Oftewel: dood is dood. Hij is op die plaats niet te vinden.

Het Marcusevangelie, in oorspronkelijke vorm tot 16 vers 8, eindigt met: ze vluchten in paniek weg van het graf.

Daarnaast vinden we verhalen van verschijningservaringen, waarbij sprake is van zowel voorzichtige blijdschap, alsook van twijfels en vragen. Vooral van degenen die die ervaringen niet van dichtbij meegemaakt hebben.

Ook is er sprake van angst voor vervolging. Om die reden kwamen ze ook vaak bij elkaar achter gesloten deuren.

Tenslotte komen we ze tegen bij het meer van Galilea, terug op de plaats waar ze wonen en leven, waar Petrus zegt: ‘ik ga weer vissen’.

Dus het gewone leven weer oppakken. Maar toch met iets van verwachting met betrekking tot de verhalen en de boodschap, zeg maar gerust ‘de betekenis van Jezus’.

Eigenlijk kun je vaststellen, dat het een periode was van verwarring, met vragen en twijfels, op zoek naar een begaanbare weg zonder of met de opgestane Jezus.

Wat betekende Jezus voor hen?

Gaat het om de persoon van Jezus zelf met alles wat hij letterlijk gezegd en gedaan heeft? En kunnen we ons daarop richten en proberen hem zo goed als mogelijk te beschrijven, alle feiten op een rijtje, zodat we precies weten, als het kan in details, wat hij gezegd en gedaan heeft?

Zo wordt wel vaak tegen de evangeliën aangekeken. Maar dan komen vanzelf de vragen en twijfels over de feitelijkheid van de verhalen. Je zou aan één evangelie genoeg hebben, als die het hele verhaal op goede volgorde had geordend. Maar dat is niet zo.

In die zin kunnen we de evangelie verhalen alleen maar lezen als boodschap en betekenis-verhaal. En wel zo, dat het gericht is op verscheidenheid van de lezers. Ieder schrijft voor een ander publiek. Met aandacht voor verschillende situaties en vragen: joden, heidenen, denkers en dromers...

Dat geeft ons ook ruimte om te zoeken naar de betekenis van zijn boodschap voor ieder van ons, in ons verschillend zijn.

Over de periode tussen Pasen en Hemelvaart/Pinksteren is niet veel geschreven.

Je zou kunnen bedenken, dat dat ruimte geeft voor een eigen persoonlijke invulling van het proces.

Met vragen als:

'Hoe gaat het nu verder met de boodschap van Jezus?'

'hoe moet het nu met ons?'

'we zijn onze Messias kwijt'

'hebben we ons vergist?'

'wat hebben die verschijningen ons te zeggen?'

Het zal duidelijk zijn, dat de vragen zowel over de feiten van het leven van Jezus gaan (met de gaten die er ontstaan zijn, maar ook met de verschijningsservaringen) als over de betekenis ervan voor hen zelf. Uiteindelijk pakken ze hun leven op, en worden ze bevestigd in de verwachting dat ze het betekenisverhaal van Jezus daar tegen zullen komen. *'Ga naar Galilea, daar zal hij jullie ontmoeten, op de plek waar je leeft'.*

Daar komen ze gaandeweg achter de betekenis van de boodschap van Jezus: *'leef vanuit de liefde, die niet op jezelf is gericht'.* De liefde die bedoeld is als verhaal van God voor jouw leven, maar die ook drager is van het leven dat er niet meer is. Het gesprek van Jezus met Petrus over het liefhebben vindt daar ook plaats.

Daarmee is het ook een verhaal van hoop.

'Als jullie door mij zijn aangeraakt in de liefde van God, kun je met mijn woord verder.'

'Ik hoop zoveel bij je achter te laten dat het met je meegaat als een hemelverhaal, met betekenis voor de aarde'.

In die zin is Gods werkelijkheid aanwezig in onze werkelijkheid in de vorm van liefde die ons aangereikt wordt en die in ons aanwezig is en daardoor aangeraakt wordt.

Zo wordt het opstandingsverhaal een betekenisverhaal, los van tijd en plaats, als verhaal van liefde die vorm gekregen heeft in het leven van Jezus. Een verhaal dat niet stuk te krijgen is en ook met ons meegaat, en momenten opzoekt om ons aan te raken. Met ontferming bewogen.

In het gevoel gezien te worden en geaccepteerd, met al je vragen en twijfels.

Maar wel met de hoop, gebaseerd op het verhaal van Jezus, dat zijn bevestiging krijgt bij het Pinkstergebeuren: met de overstijgende ervaring van de Geest. Daarmee wordt het verhaal van Jezus bij hen zelf bevestigd als leidraad voor het leven.

Met ruimte voor het proces van vragen en twijfels, zonder directe antwoorden.

Op dat moment wordt ook de gemeente gesticht en daarmee het belang van het samen kunnen delen, in de ervaring van 'zien' en 'gezien worden'.

Dat is dan ook de bedoeling van gemeente-zijn: in de omgang met elkaar dat verhaal van liefde laten zien en ervaren als verhaal van God dat met je meegaat.

Dat is ook de betekenis van hoop, als houvast.

Hoop: er is geen weg (ruimte voor twijfels en vragen), maar als er veel mensen samen op weg gaan ontstaat er een pad. Kijk maar eens achterom naar wat je tot nu toe hebt meegemaakt aan ervaringen. Een pad dat verwachtingen wekt met betrekking tot de weg voor je. Niet meteen het eindpunt, maar wel het vertrouwen in de eerstvolgende stappen...

En het begint op de plaats, waar jij bent, waar jij leeft. In het vertrouwen, dat je daar de ander kunt ontmoeten en tijd en gelegenheid kunt vinden om te zoeken naar het betekenis-verhaal voor jouw leven. En dat hoeft niet in je eentje...

Laten we voor en met elkaar op weg gaan, met dat dragende verhaal van liefde.

Wel gericht op de feiten van het leven, maar niet als slachtoffer ervan.

Mensen kunnen aan het einde van het leven een feitenverhaal nalaten, als resultaat van het najagen van geluk: geld, bezit, titels,

roem, successen... Maar die feiten zijn allemaal betrekkelijk en na een tijdje vergeten en verdwenen...

Laten we hopen zoveel liefde aan anderen na te laten dat die liefde met ze mee gaat als het betekenis-verhaal van de hemel.

Amen